

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

גלוון
605

2
משניות
ביום

3
סעיפים
ליום

חודש אייר תשפ"ב

במשנה היומית: מסכת שביעית פרק א', משנה א' עד פרק ז', משנה ה'

בהלכה היומית: שו"ע או"ח סימן רע"א סעיף ח' עד סימן רפ"ו סעיף א'

גבורה יהודית

שְׁתֵּי פוסוֹת תּוֹה: בְּאַחַת - סֵפֶר, וּבְשֵׁנֶיהָ - חוֹל...

פַּעַם נגש אדם אל רבינו הגדול מן ראש הישיבה הגאון רבי אלעזר מנחם מן שו"ע זיע"א, והעלה בפניו תמיהה מבהילה:

"הביצד זה" - שאל השואל - "שמהשואה האיומה יצאו בני אדם עם דעות הפוכות. יש כאלו שנעשו אפיקורסים מוחלטים בעקבות המלחמה, כִּאֲשֶׁר לְעוֹמֵתָם, יש שִׁאֲמוּנָתָם בבורא העולם יתברך ויתעלה רק התאמצה והתחזקה בגלל הניסיונות שעברו. היאך יתכן הדבר, שאותן תנויות איומות שעברו - גרמו לאפקטים פה שונים, אצל אנשים שלפני המלחמה היו דומים להפליא?"

מָדוּן ראש הישיבה הגאון לשאלה בקשב, ואז פנה אל משמיו הנאמן רבי יחזקאל אסטרייך שליט"א ובקש ממנו: "לה תכין בבקשה שתי פוסות תוה. באחת תיצוק בפית ספר, ובשניה - בפית חול מהחצר. לאתר מִפֶּנֶן, תבא נא את הפוסות תוה..."

רבי יחזקאל הזדרז לקיים את שהתבקש, ועד מהרה ניצבו לפני ראש הישיבה שתי פוסות תוה בדייק כפי שביקש. בתחתית האחת ניתן היה להבחין בספר הלְבַנּוֹן, ובכוס השנייה נראו גרגרי החול ברור.

"שים לבו" - פנה מְדוּן אל השואל. "אני פֶּעַת לוקח את כוס התוה עם הסוכר וּמַגְנֵר אותה". תוף פְּדֵי הדְּבָרִים נטל את הכוס ונענע אותה בזריזות. "ראית מה קרה לסוכר שהיה בתחתית?? הוא נמהל במי התוה. פֶּעַת, אם תטעם מהמשֶׁקָה - תחוש בטעם כתוק!"

רבינו עצר לרגע, ואז נטל בְּדִיו הקדושות את הכוס השנייה - זו עם החול.

"בכוס הזאת יש חול" - אמר - "ותראה מה קורה כשאני אַנְעַר אותה". תוף פְּדֵי דיבור נדנד את הכוס קלות. המים הפכו באחת לעכורים קמעא. פיסות קטנות של עֶפֶר צפו במי הנזל. "אתה יודע מה הטעם של המים הללו פֶּעַת?? לא טעים בכלל!"

הנוכחים בחדר חכו, וראש הישיבה פנה להסביר את פֶּשֶׁר הדְּבָרִים שָׂאָה עִתָּה ראו:

"לפני השואה היו הרבה מאוד אנשים שכלפי חוץ דומים היו מאוד בחיצוניותם. כולם נראו חרדים רגילים, ולא נפר ביניהם שום הבדל. אַבְּל האמת לאמיתה היא שביניהם היה פער עצום: חלקם, בתוך-תוכם, ספוגים היו אמונה אמיתית ויוקדת, ואתוה סוכר. מאידך, היו אנשים, שמתחת לכל החיצוניות המרשימה שלהם, לבם מלא היה בהרבה חול ורפש של השקפות ודעות זרות. המלחמה ההיא הייתה כמו געור של כוס תוה. היא זְעַנְעָה את כולם, וגרמה לפנימיות ששרתה עמוק בקרבם לצאת החוצה".

"פֶּעַת אתה מבין??" - הסביר מְדוּן ראש הישיבה לשואל. "אלו שְׁמֻלָּיִים היו באמונה שהורה וזכה עוד לפני השואה - לא רק שלא נחלשו והרפו ממנה, אלא אף נתלו בה כְּכָל כוֹחַם בִּשְׁעוֹת הקשות ביותר, ובזכות אותה אמונה זכו לעבור את המלחמה הנוראית בחיים. כְּכָל רֵגֶע החזיקו בה אותם; יהודים חזק ובכל הכח, לבל תינתק מהם חלילה. לעומתם, אלו שעכירות של דעות פוֹבְּוֹת מלאה את ליבם פָּרָו לפני המלחמה הנוראה, ואמונתם בה' יתברך הייתה גם אז מן המשֶׁפָּה ולחון בלבד - לא פלא שהגענוע הקשה שחוו, הוציא מהם לחלוטין את כל מה שחשבו עוד קודם!"

משולחנו של עורך

להיות כמו פולי קפה...

פתו של דוקטור לפיזיקה נבנסה למטבח. אביה עמד על יד הפירים, עליהם מנחים היו שלושה סירים. התקרבה הבת והביטה בתכולת הסירים. זה היה מוזר.

בסיר אחד, פתוה המים המבועבים, שְׂכֶב לו גַּז אַרְוֶוּ וכתם. בסיר השני נחה לה ביצה עגלגלה. ובשלישי התבשלו להם פולי קפה חומים ומדיפי נוחות מרענו.

"אבא, מה אתה מכין?" - שאלה.

המדען צחק צחק ואמר: "בתי הקרחה, אנינ מְכִינ פֶּעַת כלום. מה שאני עושה פֶּעַת זה לתת לך מֶשֶׁל חֶשֶׁב לחיים".

הדוקטור עצר לרגע, ואז המשיך: "הסירים ששמת על האש הם אותם סירים, וטמפרטורת המים שבהם שוה. פֶּעַת, שימי לב: ישנם אנשים שונראים כלפי חוץ חזקים וצדיקים, בוקקים וזלאי בטחון. אלא שפאשר הם נתקלים בנסיון, פאשר המים נהיים חמים - הם נמוחים. בדייק כמו הגזר, שפאשר הוא מושם בתוף מים רותחים - הוא מתמעך ומתרסק".

"וימה המסר שיצא מהביצה?" - שאלה הבת את אביה.

הפיזיקאי חָוָו לנכח סקננותה של בתו, והמשיך: "בדייק כמו הגזר היא הביצה - אבֶּל בדייק להפך. בתחלה היא נוזלית ורכה, וכְּכָל שהמים מתחממים, פָּה היא מתקשה ומתגבשת. כמוך ישנם אנשים שונראים חלשים ודלי יכלת, אף פאשר מגיעים הם לחומת קשיים, לפתע מתגלה עצמתם הפנימית והנפשית, פתאום נחשפת יכלת התנהגה והשליטה שלהם, והם מתגלים פאריזות עקשניים".

<p>ניתן לקבל חוברת הקדמות למשנה במשרדי קביעותא או במייל office@kviuta.org</p>	<p>קבלת עלון המבחנים ניתן לשלוח בקשה במייל office@kviuta.org וכן לקבל אוטומטי בפסק דרך מערכת קביעותא בטלפון 072-332-3020 שלוחה 2 < 4 כמו"כ ניתן לענות על המבחנים במערכת זו, או ב kviuta.org וכן דרך עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.</p>	<p>לשיעורים במשנה ובהלכה היומית 24 שעות בטלפון 072-332-3020 kviuta.org וכן</p>
--	--	--

שווה לכולם' בשביעית וביום טוב

קדושת שביעית נוהגת במאכל אדם, במאכל בהמה ובמין הצובעים (ריש פ"ה), אבל לא במיני רפואה, שנאמר 'לכם', ודרשו השווה לכולכם, ורוב אנשים אינם חולים (סוכה מ' א', ריש ורא"ש ריש פ"ח).

והנה גם לענין מלאכת יום טוב צריך 'שווה לכל נפש', שמלאכות הותרו ביו"ט לצורך אוכל נפש, וכן הותרו לכל צורך שהוא 'שווה לכל נפש' [מדין 'מתוך'], שנאמר 'אך אשר יאכל לכל נפש', אמנם צורך שאינו שווה לכל נפש, כגון 'מוגמר' (ביצה כ"ב ב) - שריפת מיני בשמים לריחם הטוב - אסור, ופירש רש"י משום שמוגמר אינו אלא למפונקים או למי שריחו רע.

והנה אף רוב אנשים שאין ריחם רע, ודאי היו רוצים לעשות מוגמר אילו היה ריחם רע, ואעפ"כ נחשב 'אינו שווה לכל נפש', משום שבפועל אינם צריכים לו, וקשה, שבגמרא (שם כ"ה ב) מבואר שמעיקר הדין מותר לסומא להוציא מקל לרשות הרבים ביום טוב - שהיא מלאכה דאורייתא של הוצאה - והרי רוב אנשים אינם צריכים מקל, ובעל כרחך מותר משום שכל אדם אילו היה סומא היה צריך מקל, וא"כ גם מוגמר יהא מותר, שכל אדם אילו היה ריחו רע היה צריך לו.

ונראה לחלק שמוגמר אינו מסלק את הריח הרע, אלא מחדש ריח טוב שמחפה על הריח הרע שלא ירגישו בו, ונמצא שה'צורך' הוא חידוש ריח טוב, ומי שאין ריחו רע אין לו צורך בריח טוב, ולכן מוגמר נחשב אינו שווה לכל נפש, אבל מקל מועיל שיוכל לייך בלא תקלה, ונמצא שה'צורך' הוא הליכה בלא תקלה ברשות הרבים, וכולם צריכים צורך זה, ולכן מקל נחשב שווה לכל נפש.

והנה נחלקו הפוסקים אם מותר לעשות מלאכה ביום טוב כדי להכין רפואה לחולה (עי' ספר יו"ט כהלכתו פ"ד אות י"ד), ולפי הביאור הנ"ל יוצא שמוותר, שהתועלת ברפואה הוא תיקון הגוף, וכולם צריכים גוף מתוקן אלא שרוב אנשים יש להם גוף מתוקן אף בלא רפואה, והוא דומה למקל שכולם צריכים הליכה בלא תקלה אלא שרוב אנשים יש להם הליכה בלא תקלה אף בלא מקל.

והטעם שלענין יום טוב רפואה נחשבת 'שווה לכל נפש' [לפי הפוסקים שסוברים כן], ואילו לענין שביעית אינה נחשבת 'שווה לכל' - וכמו שהבאנו לעיל מהגמרא - יש לבאר (עיי"ש) שביו"ט הדבר תלוי בחשיבות הצורך, ולכן איננו דנים על השימוש בפועל, אלא כמה אותו צורך הוא חשוב בעיני אנשים, ותיקון הגוף הוא צורך חשוב אצל כולם, אבל בשביעית הדבר תלוי בשימוש הפרי, ולכן דנים על השימוש בפועל, ורוב אנשים אינם חולים ואינם זקוקים לשימוש של פרי לתיקון הגוף.

ראיון מיוחד עם הרב צבי פוריים הי"ו מפקח על מעל למאתיים חקלאים שומרי שמיטה

יכולים לקנות אותם במזומן והם פורסים את התשלום באשראי ארוך טווח או מוציאים עליה משכנתא. כעבור שלוש או ארבע שנים מהרכישה, הבנק לא יהיה מוכן לשמוע תירוצים בנוסח: "אין לי מאיפה לשלם לכם בשנת שמיטה, תעשו לי טובה ותדחו את דרישת התשלומים שלי בשנה". כך שכשמכנים היום את משבתי השדות בשנת השמיטה 'גיבורי חיל' צריך לדעת שלא מדובר בסתם תואר או שיבוחי הגזמה, בעלי משקים, אפילו קטנים עד בינוניים יכולים להפסיד בקלות מאות אלפי שקלים.

אז למעשה מה הם עושים, איך מתפרנסים ואיך מכסים את ההפסדים?

בשעתו היה אתר ר' מוניא שפירא ז"ל נציג אגודת ישראל ויו"ר ועדת הכספים המיתולוגי, שכונה המנכ"ל של המדינה. הוא דאג כבר לפני עשרות שנים, שהמדינה תכיר בחשיבותה של שנת השבע ותשפה את שומרי השמיטה. כך שיש היום איזשהו מערך תשלומים מהמדינה דרך משרד החקלאות, שמנסה לפצות את השותפים, אך סכום המקסימום שאפשר להוציא מהם עומד על עשרה אחוזים מההכנסות, שלא כוללים כמובן את ההוצאות.

עם עשרה אחוזים מההכנסות, כמובן שאי אפשר ללכת לבנק או למכולת. כאן נכנסים לתמונה, האגודות והקרנות המסייעות לשומרי שמיטה. הם אוספים בכל השנים לטובת החקלאים, לסייע להם ככל הניתן מול ההפסדים הגדולים.

אבל צריך לדעת שעם כל הסיוע מגופים כאלה או אחרים, מייזמי קניית האמות וכל השיטות מהשנים האחרונות, עדיין, אין חקלאי שמצליח לכסות את כל ההפסדים. אז יש כאלו שמרוויחים סכומים יפים בשנים האחרות והם חוסכים כדי לכלכל את עצמם בשנה השביעית, אך יש גם כמובן שלא מצליחים לחסוך מספיק בשש השנים ובכל זאת הם שובתים. צריך לדעת שכל החקלאים הם גיבורים אמיתיים. שום בעל חנות או מקצוע, לא יכול לדמיין מצב שבו פעם בשבע שנים הוא שובת במשך שנה תמימה.

האם זוכים לראות בעיניים איך מתקיים "וציווית את ברכתי"?

קודם כל, אם כך כתוב בתורה, בטוח שזה קורה. אבל צריך לדעת שזה לא נוסחה מתמטית פשוטה, שרואים בעיניים שכל מי ששומר שמיטה מרוויח כפליים. כי אם כן, לא היה בכך שום ניסיון וכולם היו שומרים שמיטה. אבל אני יכול להגיד בהחלט על החקלאים שאני מלווה שהברכה מתקיימת, למרות שלפעמים היא מופיעה בצורה מפתיעה.

אספר לכם סיפור: לפני שלוש שמיטות, היה חקלאי שליוויתי שהפסיד במהלך שנת השמיטה למעלה מחצי מיליון שקל. כמובן שעודדתי את רוחו וניסיתי לעזור לו בכל מה שיכולתי, אבל אצלי בלב קצת תמהתי "איפה היא הברכה?" והלא מקרא מפורש היא בתורה. ניסיתי להתחזק בכך שנסתרות דרכי הא-ל, אך עמוק בלב זה עדיין מציק לי. לקראת שמיטה הבאה, פחדתי קצת לשאול אותו אם הוא מתכוון לשמור גם בשנה הזאת, אך בכל זאת עשיתי את

לרגל תחילת לימוד מסכת שביעית במסגרת המשנה היומית, יצאנו אל הכרמים והשדות, להבין לעומק את משמעותה של שמירת שמיטה בזמנינו, לשמוע על הגיבורים שמשבתים לשנה ויותר את הכרמים והמשקים.

פגשנו את הרב צבי פוריים הי"ו ממושב יסודות, חקלאי בעבר, וכיום מפקח מטעם ארגון 'ושבתה הארץ' על מעל למאתיים חקלאים שומרי שמיטה.

"גדלתי כילד במושב עם משק משותף" מספר לנו הרב פוריים, "חונכנו בצל הפרדסים, האילנות והפירות, בחופשים היינו צריכים להקדיש כל יום מספר שעות כדי לקטוף בשדות, לאחר נישואי למדתי כמה שנים בכולל ולאחר מכן היה זה אך טבעי שאשתלב בעבודת השדה של המשק השיתופי". כחמש עשרה שנה עסקתי בזה הייתי אחראי על 3,000 דונם של גידולים, לאחר מכן עסקתי בתחומים פיננסיים. בשנות השמיטה האחרונות, הזרתי לתחום החקלאי, כמפקח מטעם הארגונים המסייעים לחקלאים השובתים".

ספר לנו קצת על התהליך, מהי שמיטה בזמן הזה?

פעם, עוד בטרם העידן התעשייתי, והחקלאי היה מגדל פירות אילן, תבואה או ירק, מה שהוא היה קוטף, קוצר או מלקט, הוא היה מוכר. שיטת העבודה הייתה מאוד פשוטה, כל הנקצר, נקטף או נלקט, היה מגיע ישירות מן השדה אל השוק. בלי בתי אריזה משוכללים וסוחרים סיטונאיים מפולפלים. מה שהניב לו שדהו באותה שנה, היה מקור לחמו ופרנסת משפחתו במשך השנה עד שיבשיל היבול הבא. בשנת השמיטה, הוא אמנם לא הרוויח, שהרי הוא הפקיר את השדה ולא עבד בה, אך מאידך הוא גם לא הפסיד כל כך הרבה, שהרי את התוצרת של השנה הבאה הוא יוכל למכור בשוק כמימים ימימה.

כיום, בעידן התעשייתי המפותח, הצרכנים לא קונים ישירות מבעל השדה. החקלאי חותם על חוזה ארוך טווח עם רשתות שיווק שמפיצים את הסחורה, או מוכר אותה בבלעדיות לסוכנות שמייצאת את התוצרת לאירופה ואמריקה. אם הוא יפר חוזה או יצהיר שפעם בשבע שנים הוא לא יוכל לעמוד בה, הוא יפסיד לא רק בשנת השמיטה, אלא גם לשנים קדימה, כשלא ימצא סוכנות שיווק שמוכנה לסגור איתו עסקה.

בנוסף, היום כבר לא חורשים שדה במחרשה ולא קוצרים תבואה במגל, חקלאי זקוק לצי של טרקטורים, מכונות קומביין ומערכות השקיה. מדובר במכונות יקרות שעולים הרבה יותר משוויים של רבע טון אבוקדו, החקלאים לא

הרב צבי פוריים בשדה

רץ למשנה

רק' משנה אחת...

אין יהודי שלא שמע על רבינו הקדוש אדוננו הגאון רבי אליהו מוילנא זיע"א - אשר גאונותו, חסידותו ופרישותו הינם לשם דבר ולמופת בתולדות העם היהודי, ואשר עליו העיד מרנא ה'חזון איש' זיע"א במילים אלו: "אנו מתחייבים להג' א בשורה של משה רבנו, עזרא, רבנו הקדוש, רב אשי והרמב"ם. הג' א, שנתגלה תורה על ידו פקדוש מעמד לכה, שהאיר בפה שלא הואר עד שפא נטל חלקו, והוא נחשב אחד מהראשונים. מדרגתו ברוח הקודש, ביגיעתו ובבקיאותו, בעיון העמוק בכל התורה הפזיזה עתה בדינו - אי אפשר לכל לצייר את אפשרותם..."

תלמידו, הגאון רבי ישראל משקלוב זיע"א, בהקדמתו לספרו 'פאת השלחן', מספר מעשה מדהים הפקאה לנו את הכבוד והחשיבות שרחש גאון הגאונים - רבינו הג' א זיע"א - לכל משנה, גם אם היא אחת ובודדת.

וכך הוא מספר:

דרכו של רבינו היתה לחזור ולשון כל פרק וכל מסכת מאות ואלפי פעמים!

בלילה חרפי אחד של חדש טבת, ישב רבינו ולמד במשניות שבמסכת טהרות. מרוב חביבותו ללמוד, במשך כל אותו הלילה הארך שקד על משנה אחת ויחידה...

וכלשוננו של הגאון רבי ישראל משקלוב: "ויגיעתו בתורה הקדושה אין לספר, שהיה חוזר למאות ואלפים כל פרק ומסכת. ומרוב חביבותיה לתורה הקדושה היה חוזר פעם אחת בלילה ארפה שבטבת, משנה אחת מסדר טהרות כל הלילה..."

משנה אחת. הגאון העצום והנשגב ביותר, יושב במשך לילה שלם ומשנה ומעמק במשנה בודדת!

ומסיף ה'פאת השלחן' וכותב:

"וכך היה בקיאותו בכל התלמוד - בכל וירושלמי וכל התורה כלה. ולא עוד, שידע כל התוספתא מכל הש"ס היכן מרוקזים במשניות... וכל סדר המשניות, ידעם בתורה שבכתב היכן הם - באשר יש מנוח איתנו חיבורו על זרעים קדשים טהרות, האיה כל משנה טמון בפתוב מפורש. נפלאות מדובר..."

הסיפור שמגולל הגאון רבי ישראל משקלוב זיע"א על לימודו הפלאי של רבינו הג' א באותו לילה טבתי, מופיע גם בספר 'הצדיק רבי יוסף וונדל מסלנט ורבותיו', אך בצורה שונה. וכך מספר: פעם קראו לפני רבינו הג' א זיע"א רשימה ממונהגיו, והזכיר בה כי שגן משנה אחת לילה שלם.

ראה זאת הג' א ואמר שטעות היא - אלא יתכן שאדם מסים שמע אותו לומד משנה זו בתחילת הלילה, ושוב שמע אותו משגן את אותה המשנה לפנות בקר, ודמה לחשוב שעסק בה כל הלילה. אך האמת היא שהמשיך לשגן את כל המשניות עד סוף הסדר הפדבר, ולאחר מכן שב ולמד מתחילת המשניות את הסדר ההוא עד שהגיע אל המשנה המדוברת.

בין פה ובין פה, לפי שגני הג' א מספר כיצד התברש המעשה, נוכחים אנו לראות את חשיבותו וקמיותו העצומה של המשניות הנפלאות.

ובתו של אדוננו הגאון החסיד רבי אליהו מוילנא - תגן ותאיר עלינו ועל כל ישראל. אמן!

עבודתי ונסעתי בלב חושש למושב שלו בצפון. הוא רק ראה את רכבי בשער ויצא לקראתי כשהוא צוהל ומחבק אותי, לא הבנתי מה קורה איתו. הוא הכניס אותי הביתה ואמר לי "צבי, אתה חושב שכסף זה הכל בחיים?", הנהנתי בראשי מצפה לשמוע את המשך המשפט, "לקראת סוף שנת השמיטה שעברה גילו אצלי את המחלה הנוראה, המצב היה מאוד קשה והרופאים לא נתנו לי יותר מחודשיים לחיות. אבל אני שמרתי שמיטה והקב"ה ציווה לי ברכה, הנה אני כאן אחרי שש שנים ברוך ה', חי, בריא ונושם".

מה אפשר לומר לציבור שמתחילים ללמוד מסכת שביעית במסגרת המשנה היומית?

כתוב, שאין בן דוד בא אלא במוצאי שביעית, וגם גלות בבל היה בעוון שמיטת שבזמן בית ראשון לא שמרו. ידוע הפירוש על "ונשלמה פרים שפתינו" שלימוד ענייני הקרבנות כמותם כהקרבנות קרבנות ממש, כמובן שלימוד הלכות שמיטה כמותה כשמירת שמיטה ויש בזכותה לקרב את הגאולה.

מרא דשביעית

בידוע שמרן שר התורה בעל הדרך אמונה' היה מרא דשביעית. בספרו ופסקיו, בשל הקפדתו והיצמדותו המוחלטת להוראותיו של דודו מרן החזו"א זיע"ע. מרן זצוקללה חיוק את גיבורי החיל - החקלאים השובתים ובעיקר רבינו היה תדיר מורה ומעודד ללמוד הלכות שביעית. נצטט רק מהקדמתו של רבינו לדרך אמונה:

והשי"ת יתן רוח טהרה וקדושה בלב כל ישראל לשמור מצות שביעית כתיקונה וכהלכתה ובזכות מצוות שביעית נגאלין כמ"ש בסנהדרין צ"ג א' במוצאי שביעית בן דוד בא ואמר בשם מרן החזו"א זצ"ל דהיינו שאם ישמרו שביעית אז במוצאי שביעית נגאלין עכ"ל.

הבה נצטרף לרבבות לומדי המשנה היומית המתחילים כעת ביום א' אייר תשפ"ב בעיצומה של שנת השמיטה בלימוד משניות מסכת שביעית, שתי משניות ביום, ונוכה לעשות נחת רוח לנשמתו הטהורה.

להיות כהלכה

מחילת עוונות

היות שמשום חולשת הדור אין בכח כל אחד להתענות כראוי לו. העיצה היעוצה היא - ידיעת הלכות שבת כמאמר חז"ל "כל השומר שבת כהלכתו מוחלין לו כל עוונותיו" לכן מוטל על כל אחד ואחד להיות בקי בהלכתא רבתא לשבתא.

(בעל התניא בקונט"א)

מסכת שביעית

זוכים אנו ללמוד מסכת שביעית בשנה השביעית, שנת השמיטה.

לשנת השמיטה קראה התורה "שבת", כמו שנאמר "ושבתה הארץ שבת לה'... ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה'" (ויקרא כה, ב.ד.) וברש"י: "שבת לה" - לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית.

על ההשוואה בין יום השבת לשנה השביעית אומר המדרש: אמר ר' לוי, את מוצא דברים הרבה ברא הקב"ה בעולם ובידר לו אחד מהם, ברא ז' ימים ובהר הקב"ה בשבת שנאמר (בראשית ב) "ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו", ברא שנים ובידר לו אחד מהם שנאמר (ויקרא כה) "ושבתה הארץ שבת לה'". (מדרש רבה במדבר פרשה ג פסקה ח).

מצות השמיטה כוללת כמה ענינים עיקריים:

א. **שביית** הארץ. שלא לעשות מלאכות בשדה ובכרם או בשאר אילנות, מלאכות שמטרתן להצמיח או להשביח.

ב. **קדושת** שביעית: לנהוג קדושה בפירות. פירות שביעית ניתנו רק לאכילה ולא לסחורה ולא להפסד.

ג. **הפקר**: להפקיר את כל גדולי השדה ופירות האילן, כמו שנאמר "והשביעית תשמיטנה ונטשתה ואכלו אביוני עמך".

ד. **איסור** ספיחין: גדולי השדה שצמחו בשביעית, אסרום חכמים באכילה.

ה. **מצות** ביעור: כאשר כלו הפירות מן השדה, צריכים לבערם גם מן הבית. לפי הרמב"ם צריך לשורפם, אך להלכה נוקטים כדעת שאר ראשונים שהמצוה מתקיימת על ידי הפקרת הפירות.

ו. **שמיטת** כספים: בסוף שנת השמיטה נשטמות ההלוואות, ואין המלוה יכול לתבוע מן הלוח את חובו.

כתב ספר החינוך: משרשי המצוה, לקבוע בלבנו ולצייר ציור חזק במחשבתנו ענין חדוש העולם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שלא ברא

דבר הכתיב מנוחה על עצמו... חובה עלינו להוציא כל זמנינו יום יום ושנה שנה על דבר זה, למנות שש שנים ולשבות בשביעית.

ולכן ציוה ברוך הוא להפקיר כל מה שתוציא הארץ בשנה זו מלבד השבייתה בה, כדי שיזכור האדם כי הארץ שמוציאה אליו הפירות בכל שנה ושנה לא בכוחה וסגולתה תוציא אותם, כי יש אדון עליה ועל אדוניה, וכשהוא חפץ הוא מוצוה אליו להפקירם.

ועוד יש תועלת נמצא בדבר לקנות בזה מדת הוותרנות, כי אין נדיב כנותן מבלי תקוה אל הגמול.

ועוד יש תועלת אחר נמצא בזה האדם, שיוסיף האדם בטחון בשם ברוך הוא, כי כל המוצא עם לבבו לתת ולהפקיר לעולם כל גדולי קרקעותיו ונחלתו ונחלתו הגדלים בכל שנה אחת, ומלומד בכך הוא וכל המשפחה כל ימיו, לא תחזק בו לעולם מדת הכילות הרבה, ולא מיעוט הבטחון. (ספר החינוך מצוה פד).

**דבר בעיתו
מה טוב**

**הצטרפו עכשיו לרבות לומדי
המשנה היומית המתחילים כעת את
מסכת שביעית**

בעיצומה של שנת השמיטה – א' אייר תשפ"ב

הזוכים
בהגרלות

מבחינים
במשנה היומית
308 - 305 / 008 - 005
ומבחן בהלכה 17

- הרב יצחק רוב, חיפה
- הרב שמואל כהן, בני ברק
- הרב צבי אלימלך וובר, ירושלים
- הרב אברהם ישעיהו זיאת, בני ברק
- ה' יוסף אנדרה, צפת
- הרב יהודה זוהר, בני ברק
- ה' שמעון שלום רוזן, ביתר
- ה' הלל וידר, שומריה
- הרב איתי עודד, בני ברק

ר' יעקב בן ר' גרשון ז"ל
נלב"ע א' אייר
ת.נ.צ.ב.ה.

הוקדש לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמנו
**זָכַר צְדִיק לְבָרָכָה, זָכָה רַבִּים וְזָכָה, חֵדֵשׁ פְּמֹה הַלְכוֹת
הֵם בְּמִשְׁנֵה עֲרוּכוֹת, אֲדוּנֵנוּ בְּרַ יוֹחָאי:**

להפקדה בבנק פאג"י סניף 168 ח-ן 548-634 | להפקדה בבנק הדואר
ח-ן 826-7258 | נא לשמור על קדושת הגליון, לא לקרוא בתפילה וקה"ת
שיעורים ומבחנים בטלפון 24 שעות: 072-332-30-20

"קביעותא" - המפעל ללימוד המשנה וההלכה היומית
להנצחת ששת המיליונים | www.kviuta.org | טלפון: 072-272-0000
פקס: 072-277-2272 | ת.ד. 207 בני ברק | דוא"ל office@kviuta.org